

حسن انوشه، مترجم توانمند آثار تاریخی در گذشت



رودسری – برای کسانی که با ترجمه متون تاریخی سر و کار دارند، نام زنده یاد حسن انوشه، با بسیاری از آثار مهم و تأثیرگذار تاریخی پیوندی ناگسستنی دارد. او که دیروز در ۷۵ سالگی و اثر بر بیماری سرطان، دارفانی را وداع گفت، در طول عمر بربر کتشی، آثاری مانند «ایران در سینه دم تاریخ»، دو مجلد از «تاریخ ایران کمبریج»، «ایران و تمدن ایرانی» و... را به زبان فارسی ترجمه کرد و در اختیار مشتاقان این علم قرار داد. زنده یاد انوشه قلمی روان و تأثیرگذار داشت. او در ترجمه بسیار دقیق بود و می‌کوشید حتی در پاورقی‌ها و ارجاعات نیز، ضوابط یک ترجمه علمی و خوب را رعایت کند. وی در ارجاعات، به سراغ منابع فارسی می‌رفت و عین آن منابع را نقل می‌کرد؛ چون معتقد بود خواننده فارسی زبان باید با متون اصلی مورد استفاده نویسنده‌گان غربی که عموماً به فارسی است، ارتباط برقرار کند. طی سال‌های اخیر، برخی سعی کردند تا در امر ترجمه متون مهمی مانند «تاریخ ایران کمبریج»، با زنده یاد انوشه رقابت کنند؛ اما نتوانستند به موفقیت وی دست یابند. گروه تاریخ روزنامه خراسان، درگذشت این مترجم توانا را به خانواده ایشان و جامعه تاریخ دانان و مترجمان ایران، تسلیت می‌گوید.

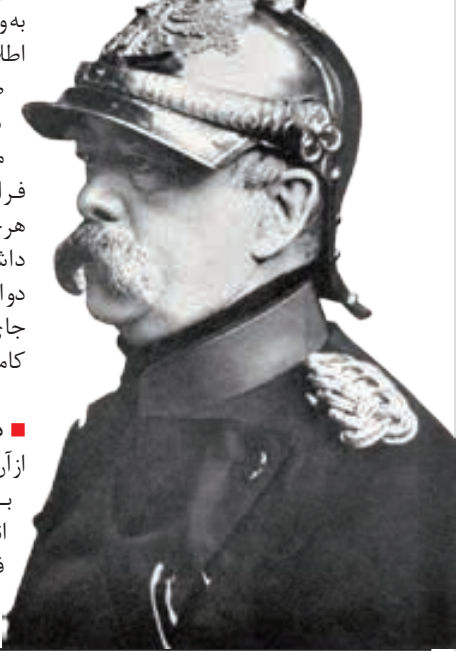
آیین نامه لیگ مسابقات سوارکاری در دوره قاجار!

هنریش بروگش، خاورشناس مشهور آلمانی که در دوره قاجار به ایران سفر کرد، در خاطر اش به موضوع ورزش سوارکاری در ایران این دوره اشاره کرده است. وی می‌نویسد: «مسابقات اسب‌دوانی در ایران، کاملاً شبیه به مسابقات ما اروپاییان است. معمولاً شش دور مسابقه برگزار می‌شود و اسب‌ها به دور دیواریکی از باغ‌های سلطنتی که روبه‌روی عمارت اسب‌دوانی واقع شده است و مسافتش نیم فرسخ یا ۹ هزار پاست، می‌دوند. تعداد دورهای مسابقه با تعداد بیرق‌هایی که نصب شده، مشخص شده است.

مقررات مسابقه

در نخستین دور، اسب‌ها باید شش بار به دور دیوار بدوند، در دور دوم پنج بار، در دور سوم چهار بار و به همین ترتیب تا دور ششم که فقط یک بار به دور آن می‌دوند. جایزه برنده دور اول مسابقه، صد تومان (۷۰۰ مارک) است که آن را درون کیسه‌ای سبز رنگ به برنده می‌دهند. اسب‌ها که دم هایشان را بافته‌اند، بیشتر از نژاد کرمن هستند و چایک سواران، مردان جوان سالی هستند که چکمه‌های چرمی می‌پارند و عمامه‌ای بر سر و لباس‌های محلی ابریشمین کمرنگی پوشیده‌اند. رنگ‌های زرد و سبز و قرمز علامت گروه‌های مختلف را تشکیل می‌دهد. در زبان فارسی هم اصطلاحات زیادی که مربوط به اسب‌دوانی است، وارد زبان محاوره شده است. از قبیل میدان را خالی دیدن، یک‌ه‌تاز میدان شدن که به معنای پیش افتادن است.»

جواد نوائیان رودسری – آلمان به نسبت دیگر کشورهای اروپایی، سرزمینی نوپدید است. شاید جالب باشد که بدانید، تا پیش از سال ۱۸۷۱ اصولاً کشوری به نام آلمان وجود نداشت و ایالت‌هایی که امروز این کشور را تشکیل می‌دهند، به صورت مستقل حکومت و دولت خود را داشتند. اتحاد آلمان، ثمره تلاش‌ها و کاردانی بیسمارک بود؛ اتوادارد لئوپولد فون بیسمارک که دبیرزمانی، صدراعظم پروس بود و بعدها توانست آلمان واحد را با متحد کردن ایالت‌های ژرمانی‌نژاد، ایجاد کند. کارنامه او مشحون از اقدامات متهورانه



وزیر کانه است و از او به عنوان «صدراعظم آهنین» یاد می‌شود. بیسمارک تلاش موفق‌تری برای تدارک نیروی دریایی آلمان انجام داد و از آن زمان مقام یازدهم دنیا، به مقام دوم و پس از بریتانیا رساند. در عرصه نظامی، او موفق به شکست دانمارک و اتریش شد و در زمینه سیاسی نیز، توانست با روسیه پیمان صلح ببندد و رقیب دیرینه آلمان، یعنی فرانسه را در اروپا منزوی کند.

حرکت به سوی شرق

در سیاست خار جی بیسمارک، وجود دولت‌های قدرتمند در آسیا، می‌توانستند ضربات سنگینی به منافع قدرت‌های اروپایی، به ویژه بریتانیا وارد کنند. از این رو، تکاپوهای اطلاعاتی و جاسوسی آلمانی‌ها در خاورمیانه، طی دوره بیسمارک آغاز شد و پس از او، با شدت بیشتری ادامه یافت و مأموران آلمانی مستقر در جنوب و غرب ایران، در دسرهای فراوانی را برای انگلیس به وجود آوردند. هرچند این اتفاقات برای ایرانیان جنبه مثبت داشت، اما در واقع بخشی از یک تقابل میان دو استعمارگر بود و اگر آلمانی‌ها می‌توانستند جای انگلیس را در ایران بگیرند، رویکردی کاملاً استعماری در پیش می‌گرفتند.

دیدار بیسمارک با شاه ایران

از آن‌جا که ایران، به ویژه از دوره ناصرالدین‌شاه، به عرصه تکاپوهای استعماری روس و انگلیس تبدیل شده بود، آلمان نمی‌توانست فعالیت‌های فوری و گسترده‌ای برای تقابل با آن‌ها در ایران داشته باشد به همین

پندنامه «بیسمارک» برای قبله عالم!

صدر اعظم آلمان از توصیه‌های محرمانه‌اش به ناصرالدین‌شاه برای اصلاح امور ایران، چه هدفی داشت؟

دلیل، ترجیح بیسمارک این بود که با تهییج ناصرالدین‌شاه و ترغیب او به ایستادگی در مقابل استعمار روس و انگلیس، سیاست پشت پرده خود را پیش ببرد. در سال ۱۲۵۲ خورشیدی (۱۸۷۳ میلادی)، ناصرالدین‌شاه ضمن سفر به فرنگ، ۹ روز در آلمان اقامت کرد و به بازدید از این کشور پرداخت. او با بیسمارک نیز دیدار کرد و در این دیدار، بیسمارک کوشید دیدگاه خود را به شاه ایران عرضه کند؛ اما ظاهراً ناصرالدین‌شاه چندان به سخنان وی توجه نکرده بود. به همین دلیل، طی پیامی مفصل و محرمانه که از طریق معین الممالک، فرستاده ویژه ایران، برای ناصرالدین‌شاه فرستاد؛ به نقد سیاست‌های وی پرداخت؛ نقدی که انصاف‌توام باحقیقت بود؛ اما در پس آن سیاست‌مقایله آلمان با انگلیس و روسیه تزاری قرار داشت.

کمی اصلاح کنید، بد نیست!

بیسمارک در این پیام، خطاب به ناصرالدین‌شاه، البته با زبان معین الممالک گفته بود: «در مقام خیرخواهی به شما می‌گویم که به حمایت و معاونت دیگران نباید خاطر جمع شده، آسوده نشست، زیرا پولیتیک

دول، مستقیم و لایتنیر نیست و به جزئی چیزی تغییر می‌کند. باید هر دولتی در فکر استقلال خود باشد و استقلال خود را از دیگران نخواهد. محرک چرخ پولیتیک دول، امروز افکار عمومیه است؛ هیچ دولتی برخلاف میل و افکار ملت خود به کاری اقدام نمی‌تواند بکند. پس باید کاری کرد که افکار عامه را متوجه و مساعد به خود کرد و آن هم نمی‌شود، مگر به اقدامات صمیمی و غیرت و همت در اصلاحات داخلی و داخل شدن به طریق تمدنی که امروز لازم و ملزوم بقا و استقلال دول و ملل است. باید افکار عامه را به خود؛ انترسه (علاقه‌مند) کرد و اعتماد نباید نمود؛ مگر به قوت خود. قوه‌مالیه و ترتیبات اداره عسکریه (نظامی) ایران به درجه مطلوبه نیست؛ نواقص زیاد دارد. ولی استعداد هر نوع اصلاح و ادوات آن در ایران موجود است.



تاریخ مشهد

راز نام گذاری «فلکه آب»!



نوائیان – واژه «فلکه» برای غیر مشهدی‌ها و شاید غیر خراسانی‌ها، کمی ناملموس است. در شهرهای دیگر معمولاً از واژه «میدان» به جای «فلکه» استفاده می‌کنند اما در گویش مشهدی، «فلکه» معادل میدان است؛ همان‌طور که «میلان» معادل «کوچه». وقتی می‌گوییم «فلکه آب»، منظورمان همان «میدان آب» است که البته به صورت رسمی در شهر مشهد، «میدان بیت المقدس» نامیده می‌شود. این میدان که در ابتدای خیابان امام رضا (ع) قرار دارد، اکنون بسیار به حرم مطهر نزدیک است؛ اما تا پیش از طرح توسعه حرم رضوی، فاصله قابل توجهی تا حرم داشت. هنگامی که در سال ۱۳۱۳ خورشیدی، میدان مذکور را ساختند، نام دقیقی، شاعر نامدار خطه توس را بر آن گذاشتند. این نام، البته تا مدت‌ها باقی بود اما

زمانی که پس از شهریور ۱۳۲۰، نیروهای اشغالگر شوروی در مشهد دست به انجام کارهای عمرانی زدند و نخستین چاه عمیق را برای تهیه آب مورد نیاز، در این میدان حفر کردند، نام دقیقی در افواه عمومی به تدریج تغییر کرد و به جای آن، از ترکیب «فلکه آب» که اشارتی به چاه حفر شده داشت، استفاده شد. به این ترتیب، میدان آب متولد شد و با وجود تغییر نام‌های متعدد در دوره‌های بعد، اصالت عنوان خود را نزد مشهدی‌ها و البته زائران علی بن موسی الرضا (ع) حفظ کرد.

نبرد شاه واجنه در حمام!



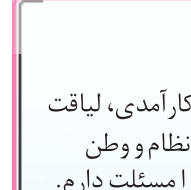
می‌کند و همه ما کمابیش برخی از آن‌ها را شنیده ایم و این که بوده‌اند کسانی که از ترس جن به صحن حمام گام نمی‌نهادند، در آثار مکتوب و منقول ما فراوان است؛ ولی شاید جالب‌ترین آن‌ها حکایت مظفرالدین‌شاه قاجار باشد که هروقت هوس حمام در سر می‌یخت، امیر بهادر جنگ، وزیر دربار خود را به حمام می‌فرستاد تا اجنه را از آن جادو کند. گاه برای راندن جنیان از جام

از آثار مکتوب پیشینیان برمی‌آید، این است که محلی ویژه به نام گرمايه، فراتر از زمان سلیمان نبی مطرح نبوده است. علاقه ایرانیان به پاکیزگی و استحمام نیز، هم در دوران باستان و هم در دوره اسلامی، باز نذ عام و خاص است. در این بین، افسانه‌های فراوانی که از حضور جنیان در حمام‌ها حکایت

قدیم بر عرصه خاک نهاده، برای زدودن تن از ناپاکی‌ها، اهمیت زیادی قائل بوده است و در این بین ادیبان مختلف نیز پاک‌کنندگی آب و آتش و خورشید و خاک را پذیرفته‌اند. بر پیروان خویش مقرر داشته‌اند. طبیعی‌ترین و سودمندترین عنصری که بشر پیش رو داشته، آب بوده است. با این همه، آن‌چه



برادر ارجمند: جناب سرهنگ حسن امامی
نوید مسرت بخش انتصاب شایسته حضرت‌تعالی را به سمت **رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی مشهد مقدس** تبریک و تهنیت عرض نموده، از درگاه ایزدمنان مزید توفیقات برای خدمتی سرشار از شور و نشاط و مملو از توکل الهی در جهت رشد و شکوفایی ایران اسلامی را مسئلت دارم.
برادر تان: علی امامی شکیب



برادر ارجمند: جناب سرهنگ حسن امامی
انتصاب به جا و شایسته جنابعالی را به سمت **رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی مشهد مقدس** که بیانگر تعهد، کارآمدی، لیاقت و شایستگی‌های برجسته جنابعالی در صحنه خدمت صادقانه به نظام و وطن اسلامی است را تبریک و از درگاه ایزد منان توفیقات روز افزون شما را مسئلت دارم.
برادر تان: عباس امامی



صفحه آرایی

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد

روزنامه مجله ویژه نامه کتاب

اینفوگرافیک

لوگو

layout@khorasannews.com

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰